

Kvalitet vazduha		
Zakonski osnov	Zakon o zaštiti vazduha; Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha.	
Naziv opštine/grada:	Grad Valjevo	
Naziv organizacije koja je prikupljala podatke:	Lokalni odgovor, iRevolucija	
Indikator 1.1. JLS usvaja program kontrole kvaliteta vazduha i ima razvijenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha (SO ₂ , oksidi azota, PM ₁₀ (PM _{2.5}), prizemni ozon, CO, teški metali)	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 1.1. JLS nema (nije izradila i usvojila) program kontrole kvaliteta vazduha i nije uspostavljena lokalna mreže za monitoring kvaliteta vazduha; ne postoje merne stanice niti uzimanje uzoraka zagađujućih materija (SO ₂ , oksidi azota, PM ₁₀ , prizemni ozon i CO)	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 1.1. postoji program kontrole kvaliteta vazduha i utvrđena su mesta mernih stanica/uzimanje uzoraka zagađujućih materija za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , prizemni ozon i CO ali program nije usvojen za tekuću kalendarsku godinu; ne postoji dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja	1	Postoji program kontrole, obuhvata samo merenje PM ₁₀ , NO, SO ₂ i čađ. Nema PM _{2.5} , nema merenja prisustva CO, teških metala, ni polena. U dokumentu ne postoji grafički prikaz lokacija za merenje, ali postoje koordinate na koje treba postaviti merna mesta. Merna mreža je uspostavljena, ne meri se prisustvo teških metala, CO, niti polena (iako postoji oprema za polen). Program kontrole nije lako dostupan na internetu, postavljen je u sekciji službeni glasnici (mora se znati broj glasnika).
U SKLADU SA ZAKONOM -1.1 postoji važeći program kontrole kvaliteta vazduha i JLS ima uspostavljenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha i merne stanice/redovno uzorkovanje za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); postoji nepotpun dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja (nedostaju fotografije ili mapa ili se ne vrši redovni pregled mernih mesta); minimalna raspoloživost podataka za fiksna merenja za sumpor dioksid, okside azota i suspendovane čestice je 90%.	2	
IZNAD STANDARDA -1.1. postoji važeći program kontrole kvaliteta vazduha i JLS ima uspostavljenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha i merne stanice/redovno uzorkovanje za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); postoji dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja i vrši se redovni pregled mernih mesta; program kontrole kvaliteta vazduha je dostupan na veb sajtu JLS i lako dostupan; minimalna raspoloživost podataka za fiksna merenja za sumpor dioksid (SO ₂), okside azota (NO _x), suspendovane čestice (PM ₁₀ , PM _{2.5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, prizemni ozon, arsen, kadmijum, živu, nikel i benzo(a)piren je iznad 90%.	3	
Indikator 1.2. JLS je obezbedila sredstva za monitoring kvaliteta vazduha u lokalnom budžetu	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 1.2. u budžetu JLS (2019-2021) nisu obezbeđena sredstva za monitoring kvaliteta vazduha	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 1.2. obezbeđena su sredstva ali ne za celu kalendarsku godinu i/ili sredstva nisu dovoljna za sprovođenje monitoringa (uključujući i sredstva za održavanje mernih stanica)	1	
U SKLADU SA ZAKONOM -- 1.2. obezbeđena su dovoljna sredstva za sve navedene godine za sprovođenje monitoringa tokom kalendarske godine za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , prizemni ozon i CO	2	Obezbeđena su sredstva za monitoring u budžetu Grada Valjeva. Bio je prekid tokom 2020. Umesto Zavoda za javno zdravlje Gradska uprava angažovala Institut Vatrogas iz Novog Sada za 2021 i 2022. godinu. Mreža ne obuhvata merenje PM _{2.5} , teški metali, CO, polen. Indikatori koji su postavljeni u Programskom budžetu su neupotrebljivi: bez baze i ciljane vrednosti. U budžetu za 2021. godinu postavljen je indikator (broj dana sa prekoračenjem graničnih vrednosti), bazna vrednost 150, ciljane za 2021. ukupno 100 dana.
IZNAD STANDARDA -1.2. obezbeđena su dovoljna sredstva za sve navedene godine za sprovođenje monitoringa za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); u programskom delu budžeta jesu utvrđeni indikatori za merenje ostvarenja ciljeva u oblasti zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha	3	

Indikator 1.3. JLS je sprovela javnu nabavku/imenovala pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 1.3. javna nabavka nije sprovedena (ili je sprovedena sa više od 6 meseci nakon početka godine) ili nije određeno pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha u poslednje tri godine (i duže)	0	Gradska uprava je poslednjih godinu dana ugovorila uslugu sa Institutom Vatrogas (Novi Sad), Jedno vreme je bio prekid usluge, tokom 2020. Ranije je uslugu obavljao Zavod za javno zdravlje u Valjevu. Nema podataka da li je sproveden postupak javne nabavke ili ne za 2021. Nedavno je okončan postupak javne nabavke za uslugu merenja, dobio je ponovo Institut Vatrogas iz Novog Sada. Ne meri se PM2,5, CO, teški metali, ni polen. Državna revizorska institucija beleži nepravilnosti i nezakonitosti prilikom ugovaranja usluge monitoringa kvaliteta vazduha u Valjevu za 2019. i 2020. godinu.
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 1.3. javna nabavka je sprovedena sa zakašnjenjem više od 3 meseca	1	
U SKLADU SA ZAKONOM -1.3. javna nabavka je sprovedena najkasnije do 31. marta za tekuću godinu ili je određeno pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha u poslednje tri godine (i duže) koje ima odgovarajuću akreditaciju	2	
IZNAD STANDARDA -1.3. javna nabavka je sprovedena blagovremeno, angažovano je pravno lice sa odgovarajućom akreditacijom i obezbeđena su sredstva za monitoring SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa) u poslednje tri godine (i duže)	3	
Indikator 1.4. JLS sprovodi redovan inspeksijski nadzor nad zagađivačima u svojoj nadležnosti	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 1.4. u planu inspeksijskog nadzora JLS nije predviđen nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za izgradnju, odnosno upotrebnu dozvolu i/ili nije predviđena kontrola da li je izvor zagađivanja projektovan, izgrađen i korišćen tako da se poštuju emisije zagađujućih materija u vazduh propisane za dato postrojenje ili aktivnost; nadzor je predviđen nad manje od 50% objekata; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor nije preduzimao mere	0	Nisu dostupni godišnji planovi i godišnji izveštaji o sprovedenom inspeksijskom nadzoru, osim izveštaja za 2020. i plana za 2021. godinu. U izveštaju o sprovođenju inspeksijskog nadzora nema tako diferenciranih informacija (2020).
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 1.4. u planu inspeksijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu ali je plan ispunjen manje od 50%; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao blage mere koje nisu u skladu sa utvrđenim neregularnostima (npr. izricao novčane kazne u slučajevima kada je trebalo sprovesti strožije mere)	1	
U SKLADU SA ZAKONOM -1.4. u planu inspeksijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu ali je plan ispunjen manje od 70%; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao adekvatne mere koje nisu ispunjene ili nisu ispunjene blagovremeno; inspekcija je kontrolisala da li je bilo slučajeva prekoračenja graničnih vrednosti propisanih emisija i izricala mere	2	
IZNAD STANDARDA -1.4. u planu inspeksijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu i plan je ispunjen u potpunosti; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao adekvatne mere i podnosio prekršajne ili krivične prijave; inspekcija je kontrolisala da li je bilo slučajeva prekoračenja graničnih vrednosti propisanih emisija i izricala mere; inspekcija je kontrolisala da li su operateri obezbedili propisana merenja emisija i da li vode evidenciju	3	
Indikator 2.1. JLS ima usvojen važeći plan kvaliteta vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 2.1. JLS nije izradila (nije usvojila) plan kvaliteta vazduha u periodu 2016 – 2021. iako je vazduh ocenjen kao prekomerno zagađen (III kategorija) ili zagađenje vazduha prevazilazi efekte mera koje se preduzimaju	0	PKV je usvojen 2016 na period do kraja 2021, ali do kraja 2021. nije dobijena saglasnost Minitarstva za zaštitu životne sredine. Nema javno dostupnih posebnih godišnjih izveštaja o realizaciji PKV, može se videti u završnom računuu da se sprovodi samo monitoring. Druge aktivnosti se ne mogu direktno povezivati sa realizacijom PKV. U programu 6. Zaštita životne sredine u Odluci u o budžetu su postavljeni indikatori koji su neupotrebljivi, a odnose se na kvalitet vazduha, nema bazne, ni ciljane vrednosti, a kada su postavljene one su nerelevantne. Tokom perioda 2017-2022 vazduh u Valjevu je i dalje bio treće kategorije zbog prisustva PM ₁₀ i PM _{2,5} čestica iznad graničnih vrednosti.
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 2.1. JLS je izradila plan koji nije usvojen ili se plan ne primenjuje (ispod 50% ostvarenosti plana); plan ne sadrži specifične ciljeve za unapređenje kvaliteta vazduha	1	
U SKLADU SA ZAKONOM -2.1. JLS ima usvojen plan kvaliteta vazduha JLS ali nisu postignuti svi zadati ciljevi	2	
IZNAD STANDARDA -2.1. JLS sprovodi plan kvaliteta vazduha koji je usvojen ili revidiran nakon 2016. godine; ostvareni su zadati ciljevi; plan kvaliteta vazduha je objavljen na veb sajtu JLS	3	

Indikator 2.2. Kvalitet predviđenih aktivnosti i mera u odnosu na postavljene ciljeve	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 2.2. JLS nije izradila plan kvaliteta vazduha; JLS nije identifikovala ključne izvore zagađivanja i zagađujuće materija čije emisije je potrebno smanjiti; nisu utvrđene mere i aktivnosti za smanjenje zagađenja vazduha	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 2.2. mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene ali ne sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere ne daju rezultate (ne doprinose ostvarenju ciljeva; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja i zagađujuće materije čije emisije je potrebno smanjiti ali bez preciznih kvantitativnih analiza o stanju kvaliteta vazduha, emisijama i koncentraciji zagađujućih materija	1	<p>Akcionni plan Plana kvaliteta vazduha je manjkav. Nisu definisane ciljne grupe, ni ključni akteri. Nema jasno postavljenih, ili uopšte nema indikatora. Nisu određeni rokovi, ni odgovornost za implementaciju. Nije alocirani iznos troškova (budžet).</p> <p>Od ukupno 22 zadatka, više od pola su usmereni na intervencije u javnom saobraćaju. U opisu zagađivača nije naveden najveći pojedinačni zagađivač HK "Krušik" Valjevo. Kao institucija odgovorna za implementaciju mera navedena je Direkcija za urbanizam koja je ugašena odlukom Skupštine na istoj sednici na kojoj je usvojen Plan kvaliteta vazduha. nema podataka o tome da se dokument ažurira, da se obavlja monitoring, evaluacija.</p>
U SKLADU SA ZAKONOM - 2.2. mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene i većina mera sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere doprinose ostvarenju većine ciljeva; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja; izrađena je kvantitativna analiza stanja kvaliteta vazduha i plan sadrži aktuelne podatke o emisijama i koncentraciji zagađujućih materija	2	
IZNAD STANDARDA - 2.2. mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene i sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere doprinose ostvarenju ciljeva čija se realizacija prati; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja i predstavila podatke o emisijama i prekoračenjima koncentracija zagađujućih materija; izrađena je kvantitativna analiza stanja kvaliteta vazduha i plan sadrži aktuelne podatke o koncentraciji zagađujućih materija, podaci se redovno ažuriraju i mere i aktivnosti iz plana se unapređuju kako bi bili ostvareni ciljevi	3	
Indikator 2.3. Usvajanje i sprovođenje kratkoročnih akcionih planova zaštite vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 2.3. JLS nije izradila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha iako postoje rizici od prekoračenja koncentracija zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi; kratkoročni akcioni planovi nisu javno dostupni.	0	Nisu izrađeni kratkoročni akcioni planovi
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 2.3. JLS je izradila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha ali plan nije usvojen ili nije pribavljena saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan ne sadrži odgovarajuće mere za smanjenje zagađenja; kratkoročni plan nije dostupan na veb sajtu grada/opštine ali jeste na zahtev za pristup informacijama.	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - 2.3. JLS je izradila i usvojila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha i pribavljena je saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan sadrži odgovarajuće (jasne, merljive i vremenski oročene) mere za smanjenje zagađenja; kratkoročni plan je dostupan na veb sajtu grada/opštine.	2	
IZNAD STANDARDA - 2.3. JLS je izradila i usvojila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha, pribavljena je saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan sadrži odgovarajuće (jasne, merljive i vremenski oročene) mere za smanjenje zagađenja; sprovodi se redovan monitoring i plan se revidira po potrebi; kratkoročni plan je dostupan na veb sajtu grada/opštine.	3	

Indikator 3.1. Učešće javnosti u izradi planova kvaliteta vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 3.1. planovi kvaliteta vazduha izrađeni su bez učešća javnosti	0	Nema dostupnih podataka o tome da je javnost na bilo koji način učestvovala u pripremi i izradi Plana kvaliteta vazduha 2016-2020, nema o tome podataka na zvaničnoj stranici. Na osnovu neformalnog razgovora sa službenicom Zavoda za javno zdravlje u Valjevu, Biljanom Mladenović, saznali smo da je 2016. bila formirana radna grupa koju su činili zaposleni iz raznih ustanova, da im je samo ponuđen gotov dokument da usvoje, bez ikakve mogućnosti da učestvuju. Biljana kaže da je slična situacija se desila nedavno, s tim što je odbila da bude član radne grupe. Putem zahteva za slobodan pristup informacijama od javnog značaja došli smo do ugovora koji je Gradska uprava zaključila sa Insitutom CIP doo Beograd i SET doo Šabac o izradi novog Plana kvaliteta vazduha za naredni period (2022-2027). Ugovor je zaključen početkom avgusta 2021. godine sa rokom izvršenja posla 90 dana. Do današnjeg dana, iako je istekao rok, nisu poznati detalji, nart plana, stručnjaci i javnost koja učestvuje. Početkom septembra predali smo na pisarnicu Gradske uprave Inicijativu da Gradska uprava pristupi izradi novog PKV tako što bi uključila građane saglasno članu 30. Zakona o planskom sistemu. Do današnjeg dana nismo dobili odgovor. Početkom novembra Savet za čist vazduh je podneo prredlog Gradskoj upravi da se primene hitne mere koje bi doprinele boljem obaveštavanju javnosti, zaštiti zdravlja i smanjenju zagađenja. Do danas nema odgovora.
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 3.1. javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana ali primedbe javnosti nisu uzete u obzir prilikom usvajanja plana	1	
U SKLADU SA ZAKONOM -3.1. objavljen je javni poziv za učešće javnosti u postupku izrade plana kvaliteta vazduha; javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana i organizovana je javna rasprava	2	
IZNAD STANDARDA -3.1. objavljen je javni poziv za učešće javnosti u postupku izrade plana kvaliteta vazduha; javni uvid je trajao najmanje 30 dana; javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana i organizovana je javna rasprava; primedbe javnosti su uticale na sadržaj plana	3	
Indikator 3.2. Redovnost i kvalitet informacija o stanju kvaliteta vazduha i obaveštavanje javnosti	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 3.2. JLS ne obaveštava javnost o stanju kvaliteta vazduha putem štampanih i elektronskih medija i ne obaveštava građane o prekoračenjima emisija zagađujućih materija koje mogu biti opasne po zdravlje ljudi; Nadležni organ JLS nije dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.); JLS nije objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.) i učinila ove informacije dostupnim javnosti	0	Lokalne vlasti ne informišu javnost o ovim pitanjima. Gradska uprava je na zvaničnom sajtu počela da objavljuje podatke o prekoračenjima graničnih koncentracija ali odloženo, 3-4 dana. Ni Gradska uprava ni Zavod za javno zdravlje na objavljuju informacije niti preporuke stanovništvu koje se odnose na zaštitu zdravlja. Na sajtu grada Valjeva se mogu preuzeti mesečni izveštaji o monitoringu kvaliteta vazduha koji sadrže podatke o prekoračenjima graničnih vrednosti, kao i godišnji izveštaji (2018-2021)
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 3.2. JLS obaveštava javnost samo o prekoračenjima emisija zagađujućih materija koje su opasne po zdravlje ljudi; nadležni organ JLS je dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine bar za jednu kalendarsku godinu (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.); JLS je objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.) bar za jednu kalendarsku godinu.	1	
U SKLADU SA ZAKONOM -3.2. JLS putem elektronskih i štampanih medija obaveštava javnost o prekoračenjima emisija zagađujućih materija, objavljuje preporuke za građane u slučajevima prekomernog zagađenja i informiše o planovima kvaliteta vazduha i izrađenim izveštajima; nadležni organ JLS je dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine (najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.); JLS je objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 28. februara tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.)	2	
IZNAD STANDARDA -3.2. JLS putem elektronskih i štampanih medija, i preko veb sajta grada/opštine, redovno obaveštava javnost o prekoračenjima emisija zagađujućih materija, objavljuje preporuke za građane u slučajevima prekomernog zagađenja i informiše o uspešnosti u realizaciji planova kvaliteta vazduha i izrađenim izveštajima; nadležni organ redovno dostavlja informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine i redovno na svom veb sajtu objavljuje godišnji izveštaj i mesečne izveštaje o stanju kvaliteta vazduha; izveštaji sadrže podatke o prekoračenjima graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija.	3	

Indikator 3.3. Jačanje javne svesti, edukacija i podrška građanima	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - 3.3. JLS uopšte ne izdvaja sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha u periodu 2019-2021; informacije o stanju kvaliteta vazduha se ne objavljuju; izveštaji o stanju kvaliteta vazduha nisu dostupni na osnovu zahteva za pristup informacijama od javnog značaja; ne sprovode se kampanje za podizanje javne svesti o značaju zaštite vazduha	0	Nema podataka da je Grad Valjevo u navedenim periodu organizovao bilo kakvu kampanju u tom pogledu. Nema podataka da su sprovedeni projekti OCD u pravcu jačanja javne svesti i informisanja građana na navedenu temu. Mesečni izveštaji o monitoringu kvaliteta vazduha su dostupni na internet prezentaciji Grada Valjeva.
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - 3.3. sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha obezbeđena su samo za jednu godinu ili nisu obezbeđena uopšte; informacije o stanju kvaliteta vazduha se objavljuju ali bez jasnih podataka o najvećim izvorima zagađivanja i prekoračenjima emisija ili se ne objavljuju	1	
U SKLADU SA ZAKONOM -3.3. U budžetu JLS (bar za 2020 i 2021.) izdvojena su sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha; JLS objavljuje informacije o stanju kvaliteta vazduha, bar na godišnjem nivou, sa podacima o prekoračenjima emisija; na veb sajtu grada/opštine dostupni su bar godišnji izveštaji o stanju kvaliteta vazduha	2	
IZNAD STANDARDA -3.3. U periodu 2019-2021. JLS je redovno organizovala javne kampanje za unapređenje javne svesti o značaju zaštite vazduha, svake godine je obezbedila sredstva za finansiranje projekata udruženja sa ciljem unapređenja javne svesti i informisanosti građana o zaštiti vazduha; mesečni izveštaji o stanju kvaliteta vazduha su dostupni na veb sajtu grada/opštine; JLS je organizovala obuke za zaposlene u oblasti zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha	3	

Ova analiza je nastala u okviru projekta "Zeleni inkubator", koji sprovode Beogradska otvorena škola, Mladi istraživači Srbije i Inženjeri zaštite životne sredine uz finansijsku podršku Evropske unije i Fondacije Fridrih Ebert. Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj publikaciji ne predstavljaju zvanične stavove Evropske unije i drugih donatora za njih je isključivo odgovoran autor.